ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

(داستان)

ماخوسەننىڭ ۋاقتىدا،
ئەبەيدۇللا بىلەن مەمتىلىخان
ئەگرۇ ساي ① دېگەن يۇرتتا
قۇش - قاچىغى ئۇيناقلىق،
تۇرغانغۇ زامانلاردا،
قۇمۇرقتىكى دانا تاز
قوقانغا ② كىرىپ ئەمدى
لەشپۇگەنگە چېقىپ قويدى.
لەشپۇگەن دېگەن تۇشگان،
خوتەن سىلىشىغا خەت يازدى.
سىلىشدىن تەگدى گۇشا ③ ،
جالالىدىن خان غوجام ئوقۇپ،
ئەبەيدۇللانى تاپتۇردى.
ـــھاي بالام، ئەبەيدۇللاخان
ئويۇننى ئازراق ئويناڭ سىز،
ئويۇن بېشىمزغا چىققۇدەك.
ئەر سىلىشدىن خەت كەپتۇ،ـــ
دېگەنغۇ زامانلاردا
ـــھاي دادا، جالالىدىن خان،
خوتەنگە مەن بىر بېرىپ كېلەي،
سىلىڭ بىلەن كۆرۈشۈپ كېلەي،ـــ
شۇنداقمىنا دېگەندە،
ـــھاي بالام، ئەبەيدۇللاخان،
سىز ئۆزىڭىز كىچىك بالا،
ناتوغرا گەپ ئۆتۈلۈپ قالا.
خوتەنگە سىز ئۆزىڭىز با [ر] ماڭ،
ئۆزەم باراي خوتەنگە،ـــ
شۇنداقمىنا دەپ تۇردى.
ـــ ھاي دادا، جالالىدىن خان،
ئۆزۈم كىچىك بولساممۇ
تۆت ئېغىز گېپىم با [ر] دۇر.
جايىدا يولداپ كېلەرمەن.
شۇنداقمىنا دەپ تۇردى،
ئەبەيدۇللاخان ئاتلاندى.
گازۇنغا ④ يەتكەن چېغىدا
لەشپۇگەن يولۇقۇپ كەلدى.
لەشپۇگەن دېگەن تۇشگان:
ـــنەگە بارىسىز ئەبەيدۇللاخان؟
ـــخوتەن شەھرىگە مېڭىپتىم،
بىر پارچە خەت ئەۋەتىپسەنغۇ،
خەت ئۇچۇرىنى ئېلىپ كەلدىم، -
دېگەنغۇ زامانلا [ر] دا.

① ئەگرۇ ساي ـــ ئۇرۇن ئىسمى. خوتەن ناھىيە لاگىرو يېزىسىنىڭ بىر كەنتى.
② قوقان ـــ ئۇرۇن ئىسمى. قارىقاش ناھىيىسىنىڭ زاۋا يېزىسىدا.
③ گۇشا ـــ ھۆكۈمەت ئالاقە.
④ گازۇن ـــ ئۇرۇن ئىسمى خوتەن ناھىيىسىگە قاراشلىق بىر ئۆستەڭ بويى يېزىسى.

— مېنىڭ ئالدىمغا كەلگۈچە
چەچەن سوقاپ ئولتۇرساڭ
گۇناھىڭدىن ئۇتەددىم،—
ئەبەيدۇللا غوجام دېدى:
—ساڭا چەچەن سوقۇپ ئولتۇرغىچە
پولاتتىن خەنجىرىم با [ر] دۇر،
پەرەڭدىن مىلتىقىم با [ر] دۇر.
ئېتىشپ ئۆلە [ر] مەن لەڭپۇگەن.
چېپىشپ ئۆلە [ر] مەن لەڭپۇگەن، —
شۇنداقمۇ دېگەندە
— گەپنى بەك يوغان قىلدىڭ،
يوغان گەپ قىلما ئەبەيدۇللا،
سەككىز لەڭزە لەشكە [ر] با [ر]
قانداق توشايسەن ئەبەيدۇللا، —
شۇنداقمۇ دېگەندە
— سەككىز لەڭزە لەشكە [ر] گە
قىرىق دانە پەۋانىم با [ر] دۇر،
سېنىڭ ھەممەڭگە توشايدۇ.
دېگەنغۇ زامانلا [ر] دا،
لەڭپۇگەن يېنىپ كەتتى.
ئەبەيدۇللاخان يېنىپ كەلدى.

لەڭپۇگەن دېگەن تۇڭگان
ئەتىسى چۈش ۋاقتى بىلەن
بىر لەڭزە ئەسكەر باشلاپ
سېپىل ئالدىغا چىققاندا
پۇجۇيلۇق ① مىرزىكبېرىم كېلىپ
— نەگە بارىسىز جېنىم لەڭپۇگەن،
ئاچچىقىڭىز غەزەپ كەپتۇ.
لەڭزى باشلاپ مېڭىپسىز، —
شۇنداقمۇ دېگەندە
— قارىقاش دېگەن شە [ھەر] دىن
لەڭگە [ر] دېگەن كەنتىدىن

جالالدىن خانىڭ بالىسى
ئەدەبسىز بىر گەپ قىلدى.
يۈرەككە نەقىش باغلاتتى.
ئەدىپىنى بىر بېرىپ كېلەي،—
شۇنداقمۇ دېگەندە.
—ئابدان بولاپتۇ لەڭپۇگەن،
ئەبەيدۇللا دېگەن باللا،
ئۆزى كىچىك نادان باللا.
ئۆزىنى توختىتالماي قىپ ساپتۇ،
چەپ قولىڭىزغا تەڭ كەلمەس.
بۇگۈن كەچ بۇلاپ قاپتۇ.
ئەتە سەھەردە بارساقچۇ،
مەنمۇ باراي لەڭپۇگەن.
شۇنداقمۇ دېگەندە،
لەڭپۇگەن يېنىپ كەتتى.
مىرزىكبېرىم بەگ ھۇجرىسىغا كىرىپ
قولىغا قەلەم، قەغەز ئېلىپ
بىر پا [ر] چە سالام يازدى:
«سالام سىزگە ئەبەيدۇللاخان،
سالامىدىن كېيىن سۆزۈم شۇكى
سىز مۇشۇ گەپنى قىلغۇچە
تۆت ئېغىز ياخشى گەپ قىلىسىڭىز،
گۇناھىڭىزدىن ئۆتە [ر] دى،
بۇ بىرەھىم تۇڭگانلا [ر]
قارىقاشقا بېرىپ قالسا،
تۇڭگان دېگەن بىرەھىم
ئەكىرىپلا ئۆلتۈرۈۋاتا [ر] مۇ
يا، تاياقتا ئاپىرىپ باسا [ر] مۇ،
يا، باغلاپ تاياقتا ئاسا [ر] مۇ.
جېنىڭنى جايلاپ قاچساڭچۇ»
شۇمەزمۇندا خەت يازدى،
بىر مەھرىمىدىن ئەۋەتتى.
نامازشامغا خەت كېلىپ تەگدى.

① پۇجۇي — ئورۇن ئىسمى. خوتەن ناھىيە لاگېرۇ يېزىسىنىڭ بىر كەنتى.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىزمىلار ئامبىرى

ئەبەيدۇللاخان خەتنى ئوقۇپ،
كېچە تاڭنىڭ ۋاقتىغىچە
جابدۇقىنى تەي ① قىلدى.
كېچە تاڭنىڭ ۋاقتى بىلەن
دۇۋا ② پاششىمغا ئاتلاندى.
دۇۋا پاششىمغا چىققۇچە
ئەتىسى لەڭپۇگەن كەلدى.
زاۋا كەنتىنى تۇڭگان باستى.
ئاق ئايۋانغا كىرىپ تۇرۇپ،
لەڭپۇگەن دېگەن تۇڭگان،
مورىغا چىنەپ ئوق ئاتتى.
جالالىدىنخان غوجام قوپاپ
قول باغلاپ ئالدىغا چىقتى.
سەيدىنىسە خېنىم ئەمدى
ئايلىنىپ يىقىلىپ چۈشتى.
جالالىدىنخان غوجام ئېيتتى:
ئۆيگە كىرىلى لەڭپۇگەن
سىنچاي ئىچىلى لەڭپۇگەن، —
شۇنداققىنا دېگەندە
لەڭپۇگەن تۇڭگان ئېيتتى:
— سېنىڭ ئۆيۈڭگە كىرمەيمەن،
سىنچېيىڭنى ئىچمەيمەن.
ئەبەيدۇللانى تېپىپ ئەكىلىپ
ئالدىمغا توغرا قىلغىن.
— ئەبەيدۇللاخاننى كۆ[ر]مىگىلى
تۆت يېرىم ئاي بۇلاپتۇ.
ئەبەيدۇللا ماڭا بىقارا[ر] ③،
ئەگرۇ سايدا ئوينايمىش، —

شۇنداققىنا دېگەندە
قولىنى چەمبە[ر] چەس باغلاپ
چوغدەككە ئېسىپ قويدى.
قىقىراسلاپ يىغلاقلىق،
ئېگىز ئېرىققا خەت يازدى.
مەمتىلىخان غوجام كىردى:
— جېنىمغىنا لەڭپۇگەن
ئاكامنى چۈدۈرۈپ ④ قويساڭ،
ئەبەيدۇللانى مەن تاپسام،
شۇنداققىنا دېگەندە
جالالىدىنخاننى چۆدۈ[ر]دى،
ئون بەش كۈن قارا[ر] بە[ر]دى.
لەڭپۇگەن يېنىپ كەتتى.

جالالىدىنخان غوجام بىلەن
سەيدىنىسە خېنىم ئەمدى
مەمتىلىخان غوجام باشلىق
مەسلىھەتنى تازا قىلدى.
ئەتىسى ئەتىگەن قوپاپ،
مەمتىلىخان ئۆزى ئاتلاندى.
دۇۋا پاششىيىمغا چىققاندا
ئەبەيدۇللاخان غوجام ئەمدى
دۇۋا پاششىيىم دېگەن يەردە
بىر يېرىم كۈن يېتىپ بۇلاپ،
پۇشىنىڭ ⑤ تېغىغا قوزغالدى.
ئەتىسى مەمتىلىخان چىقتى،
مەمتىلىخان غوجام چىقىپ،
دۇۋا پاششىيىمنىڭ شەيخلىرىدىن،

① تەي — تەييارلىماق، پۈتتۈرمەك.
② دۇۋا — ئورۇن ئىسمى، گۇما ناھىيىسىنىڭ بىر يېزىسى.
③ بىقارار — قارارسىز، قارار قىلماي، كېلىشمەي، پۈتۈشمەي.
④ چۈدۈرۈپ — چۈشۈرۈپ.
⑤ پۇشا — خوتەن ناھىيە لاڭرۇ يېزىسىغا قاراشلىق بىر تاغلىق كەنتنىڭ نامى.

ئەبەيدۇللانى سورىسا،
«پۇشنىڭ تېغىغا قوزغالدى»
دېگەن خەۋەرنى بەردى.
مەمتىلىخان يەنە ئات سالدى.
پۇشا تاغقا يەتكەن چاغدا
ئات ئاۋازىنى ئىشىتىپ،
ئەبەيدۇللاخان يۈگۈرۈپ چىقتى،
ها[ر]دۇقما سورىماي تۇرۇپ،
ئاتتىن چۈدۈ[ر]مەي تۇرۇپ،
ها[ر]مسلا دېمەي تۇرۇپ،
— جېنىمغىنا خان ئاتا،
خوتەنده نېمە گەپ - سۆزۈم با[ر]
دۇ[ر].
ۋەقەنى بايان قىلسلا
— خوتەنده نېمە گەپ - سۆزۈڭ بۇلا[ر]،
سەيدىنسەخان ئاناڭغا،
جالالىدىنخان داداڭغا
خوتەن بىر هارام بولدى.
خوتەنگە كىرمەي بولمايدۇ،
شۇنداقمىنا دېگەنده
— مەن خوتەنگە كىرمەيمەن،
ئەگەر خوتەنگە كىرىپ قالسام
تۇڭگان دېگەن بىرەھىم،
ئاپىرىپلا ئۆلتۈرۈۋاتا[ر]مۇ،
يا قىيىنغا باسا[ر]مۇ،
سەيدىنسە ئانامنىڭكى
دۇنياسى ئۆزىدىن ئاشۇر،
ئىككى ھەرەمگە يول سالسۇن.
بەيتۇللادا كۆرەشكەيمىز.
كۆپتىن - كۆپ سالام دېسلە، — دەپ
مەمتىلىخاننى ياندۇر[ر]دى.
مەمتىلىخان كىرىپ بولغۇچە،
يەنە تۇڭگانلىغا چاقا با[ر]دى:
— ئەبەيدۇللانى ئىزلىسەڭ
پۇشنىڭ تېغىغا چىققىن، — دەپ.
لەڭپۇگەن دېگەن تۇڭگان
لەڭزى باشلاپ ئەپ ماڭدى.
داۋان تېگىگە يەتكەن چېغىدا،
ئەبەيدۇللاخان غوجام ئەمدى
قۇرئان ئوقۇپ ئولتۇرۇپ،
كۆزلىرى غەپلەتكە كەتتى.
غەپلىتىده چۈش كۆ[ر]دى:
ئوڭ تەرىپىدىن قارا بوران كەلدى،
سول تەرىپىدىن سېرىق بوران كەلدى.
قاراڭغۇلۇقتا قېلىپ چۈش كۆ[ر]دى.
ئەبەيدۇللاخان چۆچۈپ قوپتى،
— هاي پەۋانلا[ر] ياش باللا[ر]،
ما[ۋۇ] ئىككىيلەن يۈگۈرۈپ بېرىپ
داۋاننىڭ تېگىگە قاراڭلا[ر]
مېنىڭ چۈشۈم بۇزۇلۇپ قالدى، —
شۇنداقمىنا دېگەنده
ئىككى پەۋان يۈگۈرۈپ بېرىپ،
داۋاننىڭ تېگىگە قارىسا،
قۇم - تۇپراقتەك تۇڭگانلا[ر]،
داۋانغا يۇزلۇنۇپ تۇرىدۇ،
پەۋانلا[ر] قېچىپ با[ر]دى.
— خان غوجام ئەبەيدۇللاخان،
ئاسماندىكى يۇلدۇزنىڭ
ئەدىتىنى ئالغلى بولا،
تۇڭگانلا[ر] ئەجەب تولا،
ئەدىتىنى ئالغلى بولمايدۇ.
بەيئەت قىلىلى خان غوجام
چوڭلىرىمىز بولساق، غوجام
ئاتقان ئوقىدا ئۆلە[ر]مىز،
ئۇششاقلىرىمىز بولساق، غوجام
ئات ئايىغىدا ئۆلە[ر]مىز، —
شۇنداقمىنا دېگەنده،
— جېنىڭنى جايلا پەۋانلا[ر]،
شۇنداقمىنا دەپ قويدى.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئۇچ يۈز دانە پەۋاندىن
ئىككى يۈز ئاتمىشى قوپاپ قاچتى.
قىرىق دانە پەۋان قالدى.
— خان غوجام ئەبەيدۇللاخان،
ياتساق بىللە ياتتىتۇك،
قوپساق بىللە قوپۇتتۇك،
سىنچاي بولسا تەڭ ئىچكەن،
سېمىز گۆش بولسا بىز يەيتتۇك،
جېنىمغىنا خان غوجام.
بىز بۇ يە[ر]دىن قېچىپ بېرىپ
جالالىدىنخان غوجامنىڭ
تەرىگە ① قانداق قارا[ر]مىز.
سەيدىنىسە خېنىمنىڭكى
تەرىگە قانداق قارا[ر]مىز؟
«ئەبەيدۇللا نەدە قالدى؟» — دېسە،
نېمە دەپ جاۋاب بېرە[ر]مىز؟
جېنىمغىنا ئەبەيدۇللا،
قاچسىلا بىللە قاچا[ر]مىز،
قالسىلا بىللە قالا[ر]مىز.
ئوتقىما بىللە كىرە[ر]مىز،
سۇدىما بىللە ئاقا[ر]مىز، — دەپ،
پەۋانلا[ر] يىغلىشىپ تۇ[ر]دى.
— بۇ گېپىڭلىگە مېڭە رەھمەت.
سەيدىنىسە ئانىكام با[ر] دۇ[ر].
جالالىدىنخان دادام با[ر]دۇ[ر]،
مېنى تۇڭگانلا[ر] ئۆلتۈرۈۋاتسا،
دەرد ئاغرىقىدا قالۇر،
ھە[ر]بىرسىڭلىگە قاراپ،
بالامنىڭ پەۋانلىرى دەپ
ياشرامسكى پەۋانلا[ر].
ھەققىڭدە دۇئا قىلسام

قېچىپ كەتسەڭلە پەۋانلا[ر].
شۇنداقمىنا دېگەندە
قىرىق دانە پەۋان قاچتى.
ئەبەيدۇللا تەنها قالدى.
تۇڭگانلا[ر] بېسىپ كەلدى.
چۇش - پېشىنغىچە ئېتىشتى،
تۇڭگانلا[ر] بۆلۈنۈپ بېرىپ
تاغ ئا[ر]قىسىغا يوشۇرۇنۇپ كېلىپ،
ئارىغا ئېلىپ تۇتۇۋالدى.
چەمبە[ر] چاس قىلىپ باغلاپ،
داۋانىنىڭ تېگىگە كەلگەندە:
— گەپنى بەك يوغان قىتتىڭ.②
جېنىمغىنا ئەبەيدۇللاخان،
ئات - ئۇلۇغام ھېرىپ قالدى.
قانداق قىلسىز ئەبەيدۇللاخان، —
شۇنداقمىنا دېگەندە
— ئات - ئۇلىغاڭ ھا[ر]غان بولسا،
ئون چارەڭ ئالتۇن بىلەن
ئۆزەمنى نەزرە قوياي،
شۇنداقمىنا دەپ تۇردى.
بۇ گېپىنىمۇ تىڭشماي
زاۋا كەنتىگە يېتىپ كەلدى.
ئەبەيدۇللا غوجام ئەمدى،
ئېگىز ئېرىقتا خەت يازدى.
ئوتتۇز ئالتە غوجىلا [ر]
ھەممىسى گۇ[ر]كىرىشىپ ماڭدى.
ئاتچۇيدا ④ كەينىدىن يەتتى.
لەڭپۇگەننى توختاتتى.
— ئەبەيدۇللاخاننى ئۆلتۈرمىسەڭ،
ئون بەش چارەڭ ئالتۇن بېرسەڭ،
ئون بەش كىۋن قارا[ر] بېرسەڭ، —

① تەرىگە — يۈزىگە.
② قىتتىڭ — قىلاتتىڭ.
③ ئاتچۇي — ئورۇن ئىمى.

شۇنداقمۇ دېگەندە
ئون بەش كۈن قارا[ر] بە[ر]دى.
ئون چارەك ئالتۇن ئەپ با[ر]دى.
ئون چارەك ئالتۇننى ئۆتكۈزۈپ بۇلاپ،
سەيدىنسە خېنىم ئەمدى،
ــ بالامنىڭ قېشىغا يېرىم سائەت
سولاپ قويساڭلا[ر] تۇڭغانلا[ر]
تۆت ئېغىز گەپنى با[ر] دى،ــ
دېگەنغۇ زامانلا[ر] دا،
ئەكىرىپ سولاپ قويدى.
ئىشكتىن كىرىپ بولغۇنچە،
ئەبەيدۇللاخان غوجام يىغلاپ
ــ ۋاي ئانكا سەيدىنسەخان
سەن مېنى بالا دەپ تۇغقۇچە،
جېنىمغىنا خان ئانا
ئىت بىلەن ئېشەك تۇغساڭچۇ.
ئىت تۇغقان بولساڭ ئانكا،
يالاقما باغلاپ باقا[ر]دى.
ئېشەك تۇغقان بولساڭ ئانكا،
ئوتان توشۇپ ساتا[ر]دى.
مىس زەنجىرنى قىزىتىپ،
بىلىمگە يۆگەپ قويدى.
ئوق ئىشكەلنى قىزىتىپ،
قول ــ بوينۇمغا سەپ قويدى.
مېنىڭ جېنىم قاقشىپ كەتتى،ــ
دېگەنغۇ زامانلا[ر]دا،
ــجېنىمغىنا ئەبەيدۇللاخان،
يۇرۇكەمنى قاقشىتىۋاتماڭ.
بۇ يۇرۇكۇم ئېقىپ كەتتى،
ئون چارەك ئالتۇن ئۆتكۈزدۇك،
تېخى بەش چارەككە ئالتۇن يوق.
قانداق قىلىمەن، ئەبەيدۇللاخان،ــ
شۇنداقمۇ دېگەندە
ــ بەش چارەككىنا ئالتۇنغا،
ئايال ــ ھوشۇقۇڭ بولمىسا،
سېتىپ تۆلەپ بەرگىن ئانكا.
مەن قارىقاشقا با[ر]غاندا،
كۈنلۈككە ئىشلەپ ئېلىپ بە[ر]سەم.
شۇنداقمۇ دېگەندە،
ــ جېنىمغىنا تۇڭغانلا[ر]
يەنە بەش كۈنلۈك قارا[ر] بە[ر]گىن
ئەبەيدۇللانى قىينىمىغىن،ــ
شۇنداقمۇ دەپ تۇردى.
بەش كۈنلۈك قارا[ر] بەردى.
بەش چارەك ئالتۇننى ئېپ با[ر]دى،
بەش چارەك ئالتۇندىن
ئىككى يېرىم سە[ر] كامالايتتى.
ئۈچ كۈنلۈك قارا[ر] قىلدى،
ئۈچ كۈن قارا[ر] توشقۇنچە
بىر يېرىم كۈن بولغاندا
ئىككى تۇڭغان مەسلىھەت قىلدى.
ــ ئېتىۋاتلى ئەبەيدۇللانى،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئېتىۋاتمىساق ئەبەيدۇللانى،
قۇلاقنىما تىندۇ[ر]مايدۇ.
ئالتۇننىغۇ ئالماي قويمايدۇ،—
شۇنداققىنا دېگەندە
لەڭپۇگەنگە خۇش كەلدى.
— ئاتقىلى ھۆكۈم كەسكەن
توققۇز دانە پەۋان با[ر].
ئەتە ئەتىگەن ئاتماقچى
ئەبەيدۇللانى قېتىۋىپ چىقىپ
ئېتىۋاتىلى،— دېگەن چاغدا،
ئەتىسى ئەتىگەن قوپاپ
توققۇز دانە پەۋانغا
ئەبەيدۇللانى قوشۇپ ئەچىقىپ
شە[ھەر] ئايلاندۇرۇپ ئەپ كېلىپ
گۇلۋاغ ئۆستەڭنىڭ بويىغا چىقتى.
— جېنىمغىنا تۇڭگانلا[ر]
مېنى ئېتىۋاتقىلى قوپتاڭلا[ر]،
ئېتىشىڭلىغا يۈزمىڭ رازى،
مەتسالى مۇپتاخونۇم،
مەشەدە با[ر]دۇر تۇڭگانلا[ر]،
بىر قىچقىرىپ قويساڭلا[ر]
تۆت ئېغىز گېپىم با[ر]دى.
شۇنداققىنا دېگەندە
مەتسالى مۇپتاخۇنۇم،
شۇ جايغا پەيدا بولدى.
— جېنىمغىنا ئاخۇنۇم،
مەن قارىقاشتا چېغىمدا
ئوتتۇز ئالتە ئادىشىم با[ر]دى،
مەيەرگە بىرسى كەلمەپتۇ.
كۆپتىن - كۆپ سالام دېسىلە.
مەندىن ھەم رىزا بولسۇن،
مەنما رازى ئاخۇنۇم.
سەيدىنىسە ئانىكام با[ر]دۇر،
جالالىدىنخان دادام با[ر]دۇر،
كۆپتىن - كۆپ سالام دېسىلە.

مەندىن بەك رىزا بولسۇن،
مەنما رازى ئاخۇنۇم.
ئىككىنچى سۆزۈم شۇكى
مېنى ئېتىۋېتىپ بولغاندا
كاللامنى رۇسلاپ قويسىلا.
قانلىغ تونۇمنى سالدۇرىۋېتىپ،
تونلىرىنى يېپىپ قويسىلا.
دادام قارىقاشتىن كەلگەندە
ئىنئام قىلا[ر] ئاخۇنۇم.
بىر كېچە ساقلاپ ئولتۇرسىلا،
ئىتقا تاشلاپ بەرمىسۇن،
خالىجايغا كۆممىسۇن.
قارىقاشقا باغاق بە[ر]سىلە.
شۇنداققىنا دەپ تۇردى.

گەدىنىدىن ئىشتىپ ئاپىرىپ،
ئات بازىرىدا ئولتۇرغۇزۇپ،
ئا[ۋ]ۋال بەش پاي ئوق قويدى.
بەش پەۋانغا ئوق تەگدى.
ئىككىنچى بەش پاي ئوق ئاتتى.
تۆت دانە پەۋان بىلەن
ئەبەيدۇللاغا كېلىپ ئوق تەگدى.
گەجگىسىدىن ئوق كېلىپ تېگىپ،
ئوڭ كۆزىنى بۆسۈپ چىقتى.
مېڭىسى تامغا چاپلاشتى،
نەپىسىنى تامام قىلدى.

مەتسالى مۇپتاخۇنۇم
ئەڭنايىغىنى تەتۇر كىيىپ،
مۇسىۋىتىدە ئولتۇردى.
مىرزىكېرىم بەگ تۈن كىرىپ،
مىلتىقىنى ھاسا قىلىپ،
جەندە كۇلانى كىيىپ
مۇسىۋىتىدە ئولتۇردى.
قارىقاشقا باغاق يازدى،

كېچه تۇننىڭ هەسسىسى بىلەن
هەممه غوجىلا [ر] گۇ [ر] كىرەپ با [ر] دى.
لەگىپۇگەن دېگەن تۇگگان:
ــ بىر نېمەڭ با [ر] مۇ غوجىلا [ر]،
هەممەڭ گۇ [ر] كىرىشپ كەپسەن.
شۇنداققىنا دېگەندە،
ــ بالامنىڭ بېشىنى يەپسز،
جەسىدىنى بەرمەمسز،
شۇنداققىنا دېگەندە
ــ ئىككى يېرىم سە [ر] ئالتۇنۇم،
گەدىنىگىدە قالغان غوجىلا [ر]،
سەن ئالتۇننى بە [ر] گەندە،
ئاندىن جەسىدىنى بېرە [ر] مىز،
ئەگەر ئالتۇننى بە [ر] مىسەڭ
خالىنجايغا كۆمەمىز،
شۇنداققىنا دېگەندە
بىر چارەڭ كۈمۈش بە [ر] دى.
ئەبەيدۇللانى ئەكەلدى.
زاۋا كەنتىگە چىققاندا
سەيدىنسە خېنىم ئەمدى،
كېسەل بۇلاپ ياتقانىكەن.
قېشىغا خەۋەر كىردى.
ــ ئەبەيدۇللانى ئەپ كەلدۇك،
شۇنداققىنا دېگەندە
ئورنىدىن يىقىلىپ قوپاپ،
داۋزى① ئالدىغا چىقسا
جىيغىنى② كۆ [ر] گەن چېغىدا
ئايلىنىپ يىقىلىپ چۈشتى.
هوشىغا كېلىپ سەيدىنسەخان،
جىيغىنىڭ قېشىغا كېلىپ،
يۈزىنى ئۆرۈپ قارىسا،
قىزىل قاندا بۇيىلاغلىق،
ئوڭ كۆزلىرى ئويىلاغلىق،
ياتقىنىنى كۆرۈپ قېلىپ
يەنە ئايلىنىپ يىقىلىپ چۈشتى.
هوشىغا كېلىپ سەيدىنسەخان،
قارا بوراندەك ياش تۆكتى:

ئىمامى ئەپتەر هەيۋەتلىك،
كۆلچەك سۈيى شە [ر] ۋەتلىك.
مىرادىغا يەتمىگەن،
ئەبەيدۇللاخان رە [ھ] مەتلىك.
ئاھ، بالام، ئاھ، بالام، ئاھ، بالام.

دەريا سۈيىنى كەچتۇك،
كۈلا كۆۋرۈكنى كەستۇك،
تۇگگان قولىغا چۈشكەندە
قىزىل قېنىڭنى تۆكتۇك،
ئاتا ــ ئانىسىدىن كەتكەن،
ئاھ، بالام، ئاھ، بالام، ئاھ، بالام.

ئاق قۇشقاچ ئاراسىدا،
قارا قۇشقاچقا ئوق تەگدى.
ئېگىز ئېرىق ئاراسىدىن
ئەبەيدۇللاغا كۆز تەگدى.
ئاھ بالام، ئاھ بالام، ئاھ بالام.

ئاق قۇشقاچ، قارا قۇشقاچ،
چا [ر] بۇغدايغىمۇ تويىدىكمۇ.
سەيدىنسەخان ئاناڭنى،
دە [ر] ت ئوتىدا قويىدۇكمۇ.
ئاھ بالام، ئاھ بالام، ئاھ بالام.

رەتلەپ نەشرگە تەييارلىغۇچى:
ئابدۇللا مەجنۇن.
ئېيتىپ بەرگۈچى قارىقاشتىن:
ئابلىمىت قارى.

① داۋزى ــ دەرۋازا.
② جىيغا ــ جەسەت يۆتكەيدىغان بىر خىل قاتناش قورالى.